

maa interessere Sociologer og Historikere. Desuden er den som engelsk-amerikanske videnskabelige Bøger i det hele lagt glimrende til Rette for Læseren: udførlig Indholdsfortegnelse, der præciserer Æmne og Resultater, Bibliografi og udførlig Indeks, alt saare overskueligt og instruktivt, som Sproget klart og Stilen let, flydende og mandig.

Cl. Wilkens.

Dr. LUDVIG POHLE. **Den nyere Udvikling i Detailhandelen.** Oversat fra Tysk af Handelsskolebestyrer Niels P. Nielsen. Aarhus 1903. (62 Sider).

Dette lille indholdsrige og velordnede Skrift kan i høj Grad anbefales til danske Læsere. Det paavises først ad statistisk Vej, at Handelserhvervet nu sysselsætter forholdsvis langt flere end tidligere (tilsvarende Tal for Danmark viser, at i 1840 levede 4 0/0 af Befolkningen af Handel, i 1890 8 0/0). Som Hovedaarsager hertil nævnes: 1) Den stigende Velstand har medført en stærk Stigning i Forbruget af Kaffe, The og andre udenlandske Produkter, som kun Handelen kan skaffe. 2) Byernes stærke Vækst har nødvendiggjort Mellemmænd ogsaa for saadanne landlige Levnedsmidlers Vedkommende, som man tidligere købte paa Torvet direkte af Bønderne. 3) Storindustriens Opkomst har ført til Butiker med Sko, Møbler osv., medens man tidligere købte direkte af Haandværkeren og altsaa undgik Mellemmænd.

Fra 3 forskellige Sider søger man imidlertid at berøve de selvstændige Købmænd deres Forretning. 1) Fabrikerne, der vil sikre sig, at Detaillisten ikke ved særlig høj Avance netop paa deres Artikler hæmmer Afsetningen; de opretter derfor egne Udsalg eller udsender Detailrejsende eller tvinger Detaillisten til at nøjes med et vist Tillæg til Prisen; dette sidste forudsætter Monopol. 2) Brugsforeningerne. For en Dansk ser det mærkeligt

maa interessere Sociologer og Historikere. Desuden er den som engelsk-amerikanske videnskabelige Bøger i det hele lagt glimrende til Rette for Læseren: udførlig Indholdsfortegnelse, der præciserer Æmne og Resultater, Bibliografi og udførlig Indeks, alt saare overskueligt og instruktivt, som Sproget klart og Stilen let, flydende og mandig.

Cl. Wilkens.

Dr. LUDVIG POHLE. **Den nyere Udvikling i Detailhandelen.** Oversat fra Tysk af Handelsskolebestyrer Niels P. Nielsen. Aarhus 1903. (62 Sider).

Dette lille indholdsrige og velordnede Skrift kan i høj Grad anbefales til danske Læsere. Det paavises først ad statistisk Vej, at Handelserhvervet nu sysselsætter forholdsvis langt flere end tidligere (tilsvarende Tal for Danmark viser, at i 1840 levede 4 0/0 af Befolkningen af Handel, i 1890 8 0/0). Som Hovedaarsager hertil nævnes: 1) Den stigende Velstand har medført en stærk Stigning i Forbruget af Kaffe, The og andre udenlandske Produkter, som kun Handelen kan skaffe. 2) Byernes stærke Vækst har nødvendiggjort Mellemmænd ogsaa for saadanne landlige Levnedsmidlers Vedkommende, som man tidligere købte paa Torvet direkte af Bønderne. 3) Storindustriens Opkomst har ført til Butiker med Sko, Møbler osv., medens man tidligere købte direkte af Haandværkeren og altsaa undgik Mellemmænd.

Fra 3 forskellige Sider søger man imidlertid at berøve de selvstændige Købmænd deres Forretning. 1) Fabrikerne, der vil sikre sig, at Detaillisten ikke ved særlig høj Avance netop paa deres Artikler hæmmer Afsetningen; de opretter derfor egne Udsalg eller udsender Detailrejsende eller tvinger Detaillisten til at nøjes med et vist Tillæg til Prisen; dette sidste forudsætter Monopol. 2) Brugsforeningerne. For en Dansk ser det mærkeligt

ud, at Forfatteren anser de middelstore Fabriksbyer som disses egentlige Virkefelt, og Arbejderne som Stammen af Medlemmerne, hvortil der saa slutter sig enkelte fra andre Samfundslag. Dog hæmmedes de en Tid lang af Socialisterne, som mente, at Brugsforeninger kun rørte ved Samfundsondernes Overflade og derfor afledte Opmærksomheden fra det vigtigere. Det undrer ogsaa at se Brugsforeningernes store Omsætning fremhævet som det, der giver dem deres Styrke; men mange af vore Landforeninger er sikkert ogsaa utilladeligt smaa og tarvelige. ³⁾ Stormagasiner og Basarer, af hvilke de første er beregnet paa de velstaaende, de sidste paa de brede Lag; der gives en interessant Karakteristik af deres Forretningsprinciper og Forf. anser aabenbart Basarerne for farligst for de Handlende. Det paavises ogsaa, at det er forskellige Varer, som Brugsforeningerne og Basarerne kaster sig over, henholdsvis især Kolonial og Manufaktur.

Til Slutning omtales de Love, man i flere Lande har vedtaget for at beskytte Middelstanden mod disse Fjender. Forfatteren mener, at man kun har opnaaet det modsatte af det ønskede; Forbud mod Ikke-Medlemmers Køb i Brugsforeningerne tvinger blot Folk til at indmelde sig, og derefter vil de tage hele deres Forbrug i Foreningen; Basarskat hjælper heller ikke. Men det hævdes, at den store Afstand til Basarerne og Foreningsudsalgene dog giver Plads for mange selvstændige Købmænd, at mange Varer og Samfundslag endnu tilhører disse, og at navnlig Specialforretninger har en Fremtid. Det paavises da ogsaa statistisk, at Antallet af smaa selvstændige Handelsforretninger er stigende; der er intet positivt Tab, men man har maattet dele den stigende Omsætning med andre. -- Bogen er forsynet med en Del fristende Literaturhenvisninger, navnlig til den officielle tyske Statistik og talrige Specialafhandlinger.

Jens Warming.